

ДО ПИТАННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ» ТА ГАРАНТІЙ ПРАВ ПІДОЗРЮВАНОВОГО

Сергій Іванович ПЕРЕПЕЛИЦЯ,
кандидат юридичних наук, адвокат

Актуальним питанням правозастосування у сфері кримінального процесу є дотримання учасниками кримінального судочинства положень КПК України. Адже від повноти та правильності реалізації його норм відповідними особами істотним чином залежить можливість досягнення завдань кримінального провадження, зокрема в частині охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження (ст. 2 КПК України).

Предметом аналізу доповіді обрано питання змісту поняття «повідомлення про підозру» та обумовленої ним системи гарантій прав підозрюваного.

Аналіз положень КПК України та наукових джерел дозволяє визначити такі значення категорії «повідомлення про підозру»: процесуальна діяльність, зміст якої полягає у складанні слідчим або прокурором письмового повідомлення про підозру та його врученні особі відповідно до ст. 276–279 КПК України [1, с. 241]; процесуальне рішення [2, с. 94; 3, с. 77]; процесуальна дія [4, с. 603]; інститут кримінального процесуального права [3]; етап стадії досудового провадження та форма повідомлення [5, с. 10]; етап досудового розслідування [6, с. 344]; перший етап формування державного обвинувачення [3, с. 78], первинна форма обвинувальної діяльності щодо конкретної особи [7, с. 241]; початок реалізації функції обвинувачення [8]. В наукових джерелах повідомлення про підозру розглядається як процесуальний акт та як процесуальну процедуру [9]. Тобто поняття «повідомлення про підозру» – це комплексне, багатогранне процесуальне явище, яке реалізується через відповідні форми кримінальної процесуальної діяльності (дія

слідчого або прокурора, процесуальне рішення, акт поведінки, окрема частина процесуальної діяльності, процедура, юридичний факт, засіб інформування конкретної особи тощо).

Враховуючи наведене варто підтримати О. В. Капліну, яка надводить наступну комплексну характеристику поняття «повідомлення про підозру» як процесуальний документ, що є процесуальним рішенням юридичним актом початку та одночасно персоніфікацією кримінального переслідування, оскільки у зв'язку із повідомленням про підозру з'являється такий суб'єкт кримінального провадження, як підозрюваний [1, с. 241]. Саме виходячи із такого системного розуміння поняття «повідомлення про підозру» слід визначати і систему гарантій охорони прав, свобод та законних інтересів підозрюваного.

Такий підхід цілком відповідає положенням ст. 3 Конституції України, ст. ст. 8-9 КПК України, адже враховуючи те, що набуття особою процесуального статусу «підозрюваного» має наслідком виникнення негативних змін для такої особи, її майна. Відповідно і реалізації норм інституту повідомлення про підозру, у тому числі й щодо порядку «вручення» повідомлення про підозру, має бути спрямована на забезпечення прав такої особи ураховуючи всі гарантії передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Зокрема мова йде про те, що системне тлумачення ст. 1 КПК України, ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» вказує на обов'язковість застосовування до означеного поняття положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та рішень Європейського суду з прав людини. Відповідно, підпункт «а» п. 3 ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод є однією із невід'ємних процесуальних гарантій охорони прав, свобод та законних інтересів підозрюваного. Наведені положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод вказують на необхідність звернути особливу увагу на факт

повідомлення підозрюваного (обвинуваченого) про «пред'явлене йому обвинувачення» у всіх його значеннях, які має вказане поняття.

Як висновок відмічаємо: підхід, коли в межах реалізації кожного з проявів поняття «повідомлення про підозру» буде застосована система процесуальних гарантій та дотримана належна правова процедура, будуть створені умови для всебічної охорони прав, свобод та законних інтересів підозрюваного.

Список використаних джерел:

1. Капліна О. В. Підозра у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, сутність. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1(5). С. 238-242.

2. Гринюк В. О. Окремі питання вдосконалення процесуального порядку повідомлення про підозру. *Сучасні проблеми криміналістики*: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю з дня народження доктора юридичних наук, професора В. П. Колмакова (27-28 вересня 2013 р., м. Одеса) / упоряд.: В. В. Тіщенко, О. П. Ващук. Одеса : Юрид. літ-ра, 2013. С. 93-96.

3. Івасюк І. Г. Інститут "Повідомлення про підозру" нового кримінального процесуального законодавства України. *Митна справа*. 2013. № 4 (88). Ч. 2. Кн. 2. С. 74-79.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Наук.-практ. коментар / за заг. ред. проф. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. К. : Юстініан, 2012. 1224 с.

5. Іващенко О. В. Інформування учасників кримінального провадження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2013. 20 с.

6. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Х. : Право, 2013. 824 с.

7. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підруч.. К. : Істина, 2014. 432 с.

8. Гринюк В. Окремі питання повідомлення особи про підозру як початок реалізації функції обвинувачення. *Право України*. 2013. № 11. С. 120-126.

9. Аленін Ю. П., Гловюк І. В. Повідомлення про підозру: загальна характеристика та проблеми удосконалення. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 1. С. 161-169.